

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

19. listopada 2017.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zaštita potrošača – Direktiva 2005/29/EZ – Nepoštena poslovna praksa poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču – Područje primjene te direktive – Prodaja trgovaca na veliko trgovcima na malo – Nadležnost Suda – Nacionalno zakonodavstvo kojim se propisuje opća zabrana prodaje uz gubitak – Iznimke koje se temelje na kriterijima koji nisu predviđeni navedenom direktivom”

U predmetu C–295/16,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 4 de Murcia (Provincijski upravni sud br. 4 u Murciji, Španjolska), odlukom od 27. travnja 2016., koju je Sud zaprimio 25. svibnja 2016., u postupku

Europamur Alimentación SA

protiv

Dirección General de Comercio y Protección del Consumidor de la Comunidad Autónoma de la Región de Murcia,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: J. L. da Cruz Vilaça, predsjednik vijeća, E. Levits, A. Borg Barthet, M. Berger i F. Biltgen (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: H. Saugmandsgaard Øe,

tajnik: I. Illéssy, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 6. travnja 2017.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Europamur Alimentación SA, F. Bueno Sánchez, *Procurador*, i A. García Medina, *abogado*,
- za španjolsku vladu, A. Gavela Llopis, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, S. Pardo Quintillán i G. Goddin, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 29. lipnja 2017.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: španjolski

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje Direktive 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća („Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi”) (SL 2005., L 149, str. 22.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 8., str. 101.; ispravak SL 2016., L 332, str. 25.).
- 2 Zahtjev je podnesen u okviru spora između Europamur Alimentación SA (u daljnjem tekstu: Europamur) i Dirección General de Comercio y Protección del Consumidor de la Comunidad Autónoma de la Región de Murcia (Glavna uprava za trgovinu i zaštitu potrošača Autonomne zajednice regije Murcije, Murcije, Španjolska), prijašnjeg naziva Dirección General de Consumo, Comercio y Artesanía de la Comunidad Autónoma de la Región de Murcia (Glavna uprava za potrošnju, trgovinu i obrt autonomne zajednice regije Murcije, u daljnjem tekstu: Regionalna uprava) o zakonitosti upravne sankcije izrečene Europamuru zbog povrede zabrane prodaje uz gubitak koja je predviđena španjolskim zakonodavstvom o trgovini na malo.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Uvodne izjave 6., 8. i 17. Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi glase kako slijedi:

„(6) Ovom se Direktivom [...] usklađuju zakoni država članica u području nepoštene poslovne prakse, uključujući nepošteno oglašavanje, koja izravno nanosi štetu gospodarskim interesima potrošača i na taj način neizravno šteti gospodarskim interesima legitimnih konkurenata. [...] Direktiva ne obuhvaća niti utječe na nacionalne zakone u području nepoštene poslovne prakse koja nanosi štetu jedino [gospodarskim] interesima konkurenata na tržištu ili se odnosi na poslove između trgovaca; vodeći u potpunosti računa o načelu supsidijarnosti, države članice će, ako tako odluče, i nadalje moći uređivati takvu praksu u skladu s pravom Zajednice. [...]

[...]

(8) Ova Direktiva izravno štiti gospodarske interese potrošača od nepoštene poslovne prakse poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču. [...]

[...]

(17) Kako bi se osigurala veća pravna sigurnost, poželjno je utvrditi poslovnu praksu koja se u svim okolnostima smatra nepoštenom. Prilog I. stoga sadrži cjelovit popis postupaka koji predstavljaju takvu praksu. To su jedina poslovna postupanja koja se mogu smatrati nepoštenima a da se ne poduzima ocjenjivanje svakog pojedinog slučaja s obzirom na odredbe članka 5. do 9. Popis se može izmijeniti jedino revizijom ove Direktive.”
- 4 Člankom 1. te direktive određuje se:

„Svrha je ove Direktive da doprinese urednom funkcioniranju unutarnjeg tržišta i postigne visok stupanj zaštite potrošača putem usklađivanja zakona i drugih propisa država članica o nepoštenoj poslovnoj praksi koja šteti gospodarskim interesima potrošača.”

5 Člankom 2. navedene direktive propisuje se:

„Za potrebe ove Direktive:

- (a) ‚potrošač‘ znači svaka fizička osoba koja, u poslovnoj praksi na koju se odnosi ova Direktiva, djeluje u svrhe koje sežu izvan njezine trgovačke odnosno poslovne djelatnosti, obrta ili slobodnog zanimanja;
- (b) ‚trgovac‘ znači svaka fizička ili pravna osoba koja, u poslovnoj praksi na koju se odnosi ova Direktiva, djeluje u svrhe vezane uz njezinu trgovačku odnosno poslovnu djelatnost, obrt ili slobodno zanimanje, kao i svaka osoba koja djeluje u ime ili za račun trgovca;

[...]

- (d) ‚poslovna praksa poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču‘ [...]: znači svaka radnja, izostavljanje, tijekom postupanja ili zastupanja, tržišno komuniciranje uključujući oglašavanje i stavljanje proizvoda na tržište koje izvrši trgovac, a u izravnoj je vezi s promocijom, prodajom ili dobavljanjem proizvoda potrošačima;

[...]”

6 Članak 3. stavak 1. te direktive glasi kako slijedi:

„Ova se Direktiva primjenjuje na nepoštenu poslovnu praksu poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču, kako je utvrđena u članku 5., prije, tijekom i nakon trgovačkog posla u vezi s proizvodom.”

7 U skladu s člankom 4. Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi:

„Države članice ne ograničavaju slobodu pružanja usluga ni slobodno kretanje robe zbog razloga u okviru područja koje se usklađuje ovom Direktivom.”

8 Članak 5. te direktive naslovljen „Zabrana nepoštene poslovne prakse” glasi:

„1. Nepoštena poslovna praksa se zabranjuje.

2. Poslovna praksa je nepoštena:

- (a) ako je u suprotnosti sa zahtjevima u pogledu profesionalne pažnje;

i

- (b) ako bitno narušava ili je vjerojatno da će bitno narušiti gospodarsko ponašanje prosječnog potrošača do kojeg dopire odnosno kojem je namijenjena, u odnosu na proizvod, odnosno gospodarsko ponašanje prosječnog člana skupine ako je poslovna praksa usmjerena određenoj skupini potrošača.

[...]

4. Nepoštenom poslovnom praksom smatra se posebno:

- (a) zavaravajuća poslovna praksa kako je određena u člancima 6. i 7.;

ili

(b) agresivna poslovna praksa kako je određena u člancima 8. i 9.

5. Prilog I. sadrži popis postupaka koji predstavljaju takvu praksu, a koji se u svim okolnostima smatraju nepoštenima. Isti jedinstven popis primjenjuje se u svim državama članicama i može se izmijeniti jedino revizijom ove Direktive.”

Španjolsko pravo

Zakonodavstvo o trgovini na malo

- 9 U skladu s obrazloženjem Leya 7/1996 de Ordenación del Comercio Minorista (Zakon 7/1996 o trgovini na malo) od 15. siječnja 1996. (BOE br. 15, od 17. siječnja 1996., str. 1243.), u verziji koja se primjenjuje na činjenice u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: LOCM):

„[Cilj] ovog zakona je, [među ostalim], ispraviti neravnotežu među trgovačkim poduzetnicima na veliko i malo i, osobito, osigurati pošteno i slobodno tržišno natjecanje. Suvišno je ponavljati da se najneposredniji i najkonkretniji učinci poštenog i slobodnog tržišnog natjecanja iskazuju stalnim poboljšanjem cijena i kvalitete i drugih obilježja ponude i usluge pružene javnosti, što u konačnici predstavlja najučinkovitije djelovanje u korist potrošača.”

- 10 Člankom 14. LOCM-a naslovljenim „Zabrana prodaje uz gubitak”, stavcima 1. i 2. predviđa se:

„1. Ne dovodeći u pitanje odredbe prethodnog članka, [u kojem se utvrđuje načelo slobode određivanja cijena,] zabranjuje se ponuda prodaje ili prodaja uz gubitak, osim u posebnim slučajevima iz glave II. poglavlja IV. [o rasprodaji] i V. [o likvidacijskoj prodaji] ovog zakona, osim ako prodavač želi uskladiti svoje cijene s cijenama jednog ili više konkurenata koje mogu nanijeti znatnu štetu obujmu njegove prodaje ili je riječ o pokvarljivoj robi blizu isteka roka uporabe.

U svakom slučaju, primjenjuju se odredbe zakona o nepoštenom tržišnom natjecanju.

2. U svrhu prethodnog stavka, prodajom uz gubitak smatra se prodaja u kojoj je prodajna cijena proizvoda niža od njegove kupovne cijene navedene na računu, nakon razmjernog oduzimanja sniženja navedenih na računu, ili od zamjenske cijene, ako je ona niža od prve cijene, ili od stvarnih troškova proizvodnje, ako je sam trgovac proizveo artikl, uvećanih za iznos neizravnog poreza na transakciju.”

- 11 Na temelju šeste dodatne odredbe LOCM-a koja je u taj zakon unesena tijekom 1999., ta se zabrana prodaje uz gubitak primjenjuje i „na subjekte, bez obzira na njihovu pravnu prirodu, koji se bave trgovinom na veliko”.
- 12 Autonomna zajednica regije Murcije provela je LOCM Leyom 11/2006 sobre Régimen del Comercio Minorista de la Región de Murcia (Zakon 11/2006 o uređenju trgovine na malo u regiji Murciji), od 22. prosinca 2006. (BORM br. 2, od 3. siječnja 2007., str. 141., u daljnjem tekstu: Regionalni zakon 11/2006.). Člankom 54. tog zakona predviđa se kažnjavanje teških povreda novčanom kaznom u iznosu od 3001 eura do 15 000 eura. Kako bi se utvrdilo postojanje „teške povrede”, u navedenom se zakonu upućuje na LOCM, u čijem se članku 65. stavku 1. točki (c) kvalificira prodaja uz gubitak. Čimbenici koje treba uzeti u obzir za izračun iznosa sankcije navedeni su u članku 55. Regionalnog zakona 11/2006., u kojem se osobito spominje težina štete „nanesene interesima potrošača”.

Zakonodavstvo o nepoštenom tržišnom natjecanju

- 13 U skladu s preambulom Leya 3/1991 de Competencia Desleal (Zakon 3/1991 o nepoštenom tržišnom natjecanju) od 10. siječnja 1991. (BOE br. 10, od 11. siječnja 1991., str. 959., u daljnjem tekstu: LCD):

„[Ovim] se zakonom odgovara na potrebu za prilagođavanjem sustava tržišnog natjecanja vrijednostima na kojima se temelji naš gospodarski ustroj. U skladu sa španjolskim Ustavom iz 1978., naš se gospodarski sustav temelji na načelu slobode poduzetništva i, slijedom toga, na institucionalnoj razini, na načelu slobode tržišnog natjecanja. Iz toga proizlazi obveza redovnog zakonodavca da uspostavi mehanizme potrebne za sprječavanje mogućnosti narušavanja tog načela nepoštenim praksama koje mogu, po potrebi, poremetiti konkurentno funkcioniranje tržišta.

Taj je ustavni zahtjev nadopunjen i potvrđen zahtjevom koji proizlazi iz načela zaštite potrošača, kao najslabijih karika u tipičnim tržišnim odnosima, načela navedenog u članku 51. Ustava.

Taj novi vid problema, koji općenito dosad nije bio poznat u španjolskoj pravnoj tradiciji u području nepoštenog tržišnog natjecanja, stvorio je dodatni, iznimno važan poticaj donošenju novih zakona.”

- 14 U članku 17. LCD-a naslovljenom „Prodaja uz gubitak” navodi se:

„1. Ako zakonskim odredbama ili propisima nije utvrđeno drugačije, određivanje cijena je slobodno.

2. Međutim, prodaja uz gubitak ili prodaja po cijeni nižoj od kupovne smatra se nepoštenom u sljedećim slučajevima:

- (a) Kada potrošača može dovesti u zabludu u pogledu cijena drugih proizvoda ili usluga iste poslovne jedinice.
- (b) Kada narušava ugled drugog proizvoda ili poslovne jedinice.
- (c) Kada je dio strategije čiji je cilj uklanjanje jednog ili više konkurenata s tržišta.”

Zakon 29/2009

- 15 Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi prenesena je u španjolsko pravo Leyom 29/2009 por la que se modifica el Régimen Legal de la Competencia Desleal y de la Publicidad para la Mejora de la Protección de los Consumidores y Usuarios (Zakon 29/2009 o izmjeni pravnog sustava nepoštenog tržišnog natjecanja i oglašavanja radi jačanja zaštite potrošača i korisnika) od 30. prosinca 2009. (BOE br. 315, od 31. prosinca 2009., str. 112 039., u daljnjem tekstu: Zakon 29/2009).
- 16 Zakonom 29/2009 izmijenjeni su, među ostalim instrumentima, LOCM i LCD, ali pritom nisu izmijenjene njihove odredbe koje su navedene u točkama 9. do 12. i 13. i 14. ove presude.
- 17 Zakonom 29/2009 članku 18. LOCM-a dodan je stavak 3., u skladu s kojim se promicanje prodaje „smatra nepoštenim kada su ispunjeni uvjeti iz članka 5. [LCD-a]”.
- 18 Zakonom 29/2009 izmijenjen je, s jedne strane, članak 4. LCD-a na takav način da se u LCD-u navode kriteriji prema kojima se poslovna praksa može kvalificirati kao „nepoštena”, kako su definirani u članku 5. Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi, i, s druge strane, izmijenjeni su članci 5. i 7. LCD-a, čiji tekst sada odgovara onomu članka 6. i 7. navedene direktive.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 19 Europamur prodaje, u svojstvu trgovca na veliko, proizvode za domaćinstvo i prehrambene proizvode supermarketima i lokalnim trgovinama koji su izloženi izravnoj konkurenciji velikih lanaca supermarketa. Budući da je dio središnjeg tijela za nabavu, Europamur može svojim klijentima, malim trgovcima, ponuditi proizvode s konkurentnim cijenama koje im omogućuju natjecati se s navedenim lancima.
- 20 Odlukom od 23. veljače 2015. Regionalna uprava izrekla je Europamuru novčanu kaznu u iznosu od 3001 eura jer je povrijedio zabranu iz članka 14. LOCM-a time što je određene proizvode prodavao uz gubitak.
- 21 Regionalna uprava obrazložila je svoju odluku različitim razmatranjima, osobito onima o zaštiti potrošača. Tako je ona, prije svega, smatrala da sniženja „ne smiju ugroziti pravilno danu suglasnost na štetu potrošača i klijenata u pogledu stvarne razine cijene određenog poduzetnika ili poslovne jedinice”. Potom je uzela u obzir „društvenu važnost povrede koja utječe na sve trgovce i potrošače regije Murcije [...], s obzirom na to da su gospodarski ciljevi počinitelja prekršaja višestruki i uključuju, među ostalim, ciljeve da se stvore ponude proizvoda, poput onih u ovom slučaju, koje djeluju poput mamca kako bi naveli potrošače da kupe proizvode ili usluge iste poslovne jedinice, s prikrivenom namjerom odvratanja ili uklanjanja konkurenata.” Osim toga, prilikom određivanja iznosa sankcije uzela je u obzir kriterij „teške štete nanese interesima potrošača”, naveden u članku 55. Regionalnog zakona 11/2006. Nasuprot tomu, nije pojasnila u kojoj je mjeri ponašanje *in concreto* naštetilo interesima potrošača, s obzirom na to da, prema prevladavajućem tumačenju članka 14. LOCM-a, prodaja uz gubitak sama po sebi može nanijeti štetu potrošačima i klijentima.
- 22 Europamur je podnio tužbu protiv navedene odluke navodeći, među ostalim razlozima, da je nužno omogućiti malim trgovcima da svoje cijene usklade s cijenama njihovih konkurenata, da je pravila dokazivanja koja proizlaze iz članka 17. LCD-a trebalo poštovati u njegovu korist i da sankcionirano ponašanje nije nanijelo nikakvu štetu potrošačima. Također je tvrdio da je izrečena sankcija protivna pravu Unije zbog nepotpunog prenošenja Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi u nacionalni pravni poredak Zakonom 29/2009 jer njime nije izmijenjen tekst članka 14. LOCM-a.
- 23 Regionalna uprava istaknula je, među ostalim, s jedne strane, da je sustav sankcija LOCM-a, koji je posebno predviđen za zaštitu interesa potrošača, neovisan o LCD-u, koji je više usmjeren na odnose među gospodarskim subjektima, tako da okolnosti predviđene člankom 17. LCD-a ne moraju biti ispunjene da bi se mogla primijeniti zabrana iz članka 14. LOCM-a i, s druge strane, da se nacionalno zakonodavstvo ne protivi zakonodavstvu Unije.
- 24 U tim okolnostima, Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 4 de Murcia (Provincijski upravni sud br. 4 u Murciji, Španjolska) odlučio je prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li Direktivu o nepoštenoj poslovnoj praksi tumačiti na način da joj se protivi nacionalna odredba kao što je članak 14. [LOCM-a], koji je, s obzirom na to da se njime automatski zabranjuje prodaja uz gubitak, uključujući i trgovce na veliko, stroži od [navedene] direktive jer se ta praksa smatra upravnim prekršajem koji se slijedom toga sankcionira, uzimajući pritom u obzir da se španjolskim zakonom, uz uređenje tržišta, želi zaštititi interese potrošača?
2. Treba li Direktivu o nepoštenoj poslovnoj praksi tumačiti na način da joj se protivi navedeni članak 14. LOCM-a, iako se prema toj nacionalnoj odredbi iz opće zabrane prodaje uz gubitak mogu isključiti slučajevi u kojima (i.) počinitelj prekršaja dokaže da je prodajom uz gubitak želio uskladiti svoje cijene s cijenama jednog ili više konkurenata koje mogu nanijeti znatnu štetu obujmu njegove prodaje ili (ii.) je riječ o pokvarljivoj robi blizu isteka roka uporabe?”

O prethodnim pitanjima

- 25 Svojim dvama pitanjima, koja treba obraditi zajedno, sud koji je uputio zahtjev pita, u bitnome, treba li Direktivu o nepoštenoj poslovnoj praksi tumačiti na način da joj se protivi nacionalno zakonodavstvo, poput onoga o kojemu je riječ u glavnom postupku, koje sadržava općenitu zabranu ponude na prodaju ili prodaju uz gubitak i kojim se propisuju razlozi odstupanja od te zabrane, utemeljeni na kriterijima koji se ne nalaze u toj direktivi.

O nadležnosti

- 26 Španjolska vlada i Europska komisija dovode u sumnju dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku jer, prema njihovu mišljenju, činjenice o kojima je riječ u glavnom postupku nisu obuhvaćene područjem primjene Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi. Naime, ta direktiva primjenjuje se, kao što to proizlazi iz njezinih članaka 2. i 3., samo na nepoštenu poslovnu praksu poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču i stoga se ne može primjenjivati na nepoštenu poslovnu praksu između trgovaca. U ovom slučaju nesporno je da se prodaja uz gubitak odvijala između trgovaca.
- 27 Tom argumentacijom španjolska vlada i Komisija u bitnome osporavaju nadležnost Suda da odgovori na pitanja koja je postavio sud koji je uputio zahtjev.
- 28 U tom pogledu, iako je točno, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 42. svojega mišljenja, da se Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi primjenjuje samo na praksu koja izravno šteti gospodarskim interesima potrošača i stoga se ne primjenjuje na poslove između trgovaca, ipak se iz toga ne može zaključiti da Sud nije nadležan da odgovori na prethodna pitanja koja mu je postavio sud koji je uputio zahtjev.
- 29 Naime, Sud se u više navrata proglasio nadležnim za odlučivanje o zahtjevima za prethodnu odluku koji se odnose na odredbe prava Unije u situacijama u kojima se glavne činjenice nalaze izvan područja primjene prava Unije, ali u kojima se te odredbe primjenjuju na temelju nacionalnog zakonodavstva, koje je – radi rješavanja potpuno unutarnjih situacija – usvojilo njegova rješenja (vidjeti u tom smislu presude od 18. listopada 2012., Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, t. 45., i od 15. studenoga 2016., Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, t. 53.). U takvoj situaciji, postoji određeni interes Europske unije da se, radi izbjegavanja različitih tumačenja u budućnosti, odredbe preuzete iz prava Unije tumače ujednačeno (presuda od 18. listopada 2012., Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, t. 46. i navedena sudska praksa).
- 30 U ovom slučaju iz odluke kojom se upućuje zahtjev proizlazi da su odredbe o nepoštenoj poslovnoj praksi u skladu s nacionalnim pravom postale primjenjive na situacije poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku, koje nisu obuhvaćene područjem primjene te direktive.
- 31 Naime, kao što je to naveo nezavisni odvjetnik u točkama 46. do 51. svojega mišljenja, članak 14. LOCM-a kojim se zabranjuje prodaja uz gubitak u trgovini na malo, treba smatrati prenošenjem Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi. Osim toga, s obzirom na to da šesta dodatna odredba LOCM-a proširuje tu zabranu na trgovce na veliko i da se primjena zabrane predviđene u članku 14. LOCM-a na isti način primjenjuje na prodaju između trgovaca na veliko i trgovaca na malo i na onu između trgovaca na malo i potrošača, posljedice tumačenja Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi koje je zatražio sud koji je uputio zahtjev jednake su u objema vrstama prodaje. Usto, iz odluke kojom se upućuje zahtjev proizlazi da se sankcija izrečena Europamuru temelji na članku 14. LOCM-a, a što upravo jest predmet prethodnih pitanja.
- 32 Slijedom toga, postoji određeni interes Unije da se, radi izbjegavanja različitih tumačenja u budućnosti, odredbe preuzete iz prava Unije tumače ujednačeno.

33 S obzirom na sve naprijed navedeno, Sud je nadležan odgovoriti na upućena pitanja.

Meritum

- 34 Kako bi se odgovorilo na pitanje, kako je preoblikovano u točki 25. ove presude, prije svega treba podsjetiti da je Sud presudio da Direktivu o nepoštenoj poslovnoj praksi treba tumačiti na način da mu se protivi nacionalna odredba kojom se propisuje općenita zabrana ponude na prodaju ili prodaje uz gubitak, bez potrebe određivanja, u pogledu činjeničnog konteksta svakog slučaja, je li trgovačka transakcija o kojoj je riječ „nepoštena” s obzirom na kriterije iz članka 5. do 9. te direktive i bez priznavanja nadležnim sudovima margine prosudbe u tom pogledu, pod uvjetom da se tom odredbom postiže svrha zaštite potrošača (vidjeti u tom smislu rješenje od 7. ožujka 2013., Euronics Belgium, C-343/12, EU:C:2013:154, t. 30. i 31. i navedenu sudsku praksu).
- 35 Kao prvo, što se tiče svrhe koja se želi postići nacionalnom odredbom o kojoj je riječ u glavnom postupku, iz obrazloženja LOCM-a proizlazi da se njime žele zaštititi potrošači. Usto, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, svrha koja se želi postići nameće se čak i u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, koja se odnosi na prodaju između trgovaca na veliko i malih trgovaca, jer ta prodaja ima posljedice na potrošača. Preciznije, potrošaču koji kupuje u maloprodaji pogoduje zajednička nabava robe preko trgovca na veliko bez koje bi trgovac na malo bio nemoćan u odnosu na trgovačke lance i supermarkete koji imaju veću kupovnu moć.
- 36 To utvrđenje potkrijepljeno je odlukom o sankciji koju je donijela Regionalna uprava. Naime, kao što to proizlazi iz točke 21. ove presude, Regionalna uprava obrazložila je navedenu odluku kao i iznos novčane kazne razmatranjima koja se temelje na zaštiti potrošača.
- 37 Usto, sud koji je uputio zahtjev traži tumačenje Suda o Direktivi o nepoštenoj poslovnoj praksi upravo u pogledu te utvrđene svrhe članka 14. LOCM-a.
- 38 Kao drugo, što se tiče pitanja je li zabrana prodaje uz gubitak o kojoj je riječ u glavnom postupku općenita u smislu sudske prakse ili odstupanja od te zabrane omogućavaju nacionalnim sudovima da u pogledu činjeničnog konteksta svakog slučaja utvrde „nepoštenu” narav sporne prodaje uz gubitak s obzirom na kriterije navedene u člancima 5. do 9. Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi, treba napomenuti da se u članku 5. navedene direktive navode kriteriji prema kojima se mogu odrediti okolnosti u kojima se poslovna praksa treba smatrati nepoštenom i, posljedično, zabranjenom (rješenje od 7. ožujka 2013., Euronics Belgium, C-343/12, EU:C:2013:154, t. 25.).
- 39 U tom pogledu, Sud je presudio da Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi uvodi potpuno usklađivanje pravila o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnih subjekata prema potrošačima, i da države članice stoga ne mogu usvojiti, kao što se izričito predviđa člankom 4. te direktive, strože mjere od onih koje su predviđene navedenom direktivom, čak ni u svrhu osiguranja više razine zaštite potrošača (vidjeti u tom smislu presudu od 14. siječnja 2010., Plus Warenhandels-gesellschaft, C-304/08, EU:C:2010:12, t. 41., i rješenje od 30. lipnja 2011., Wamo, C-288/10, EU:C:2011:443, t. 33.).
- 40 U ovom je slučaju nesporno, s jedne strane, da se na temelju nacionalne odredbe o kojoj je riječ u glavnom postupku, prodaja uz gubitak sama po sebi smatra nepoštenom poslovnom praksom i da nije na nacionalnim sudovima da utvrde nepoštenu narav navedene prodaje u pogledu činjeničnog konteksta svakog slučaja, s obzirom na kriterije navedene u člancima 5. do 9. Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi. S druge strane, nije osporeno ni da se dva odstupanja od zabrane prodaje uz gubitak iz članka 14. LOCM-a zasnivaju na kriterijima koji nisu propisani tom direktivom.
- 41 Međutim, sukladno sudskoj praksi navedenoj u točki 39. ove presude, države članice ne mogu, određujući kriterije različite od onih navedenih u članku 5. navedene direktive, usvojiti strože mjere od onih koje su predviđene tom istom direktivom.

- 42 Osim toga, među strožim mjerama koje su zabranjene nalazi se, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točkama 62. do 64. svojega mišljenja, i prebacivanje tereta dokazivanja propisano u članku 14. LOCM-a. Naime, s obzirom na to da prodaja uz gubitak ne ulazi u prakse obuhvaćene Prilogom I. Direktivi o nepoštenoj poslovnoj praksi, izricanju sankcije za povredu zabrane takve prodaje uz gubitak treba prethoditi analiza, izvršena u pogledu činjeničnog konteksta svakog slučaja, o „nepoštenoj” naravi navedene prodaje s obzirom na kriterije navedene u člancima 5. do 9. te direktive, i ne može se zasnivati na pretpostavci koju trgovac treba oboriti (vidjeti analogijom presudu od 23. travnja 2009., VTB-VAB i Galatea, C-261/07 i C-299/07, EU:C:2009:244, t. 65., o zabrani zajedničkih ponuda potrošačima).
- 43 U tim okolnostima, na pitanje koje je postavio sud koji je uputio zahtjev treba odgovoriti da Direktivu o nepoštenoj poslovnoj praksi treba tumačiti na način da joj se protivi nacionalna odredba, poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, koja sadržava općenitu zabranu ponude na prodaju ili prodaju uz gubitak i kojom se propisuju razlozi odstupanja od te zabrane utemeljeni na kriterijima koji se ne nalaze u toj direktivi.

Troškovi

- 44 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (peto vijeće) odlučuje:

Direktivu 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća („Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi”), treba tumačiti na način da joj se protivi nacionalna odredba, poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, koja sadržava općenitu zabranu ponude na prodaju ili prodaju uz gubitak i kojom se propisuju razlozi odstupanja od te zabrane utemeljeni na kriterijima koji se ne nalaze u toj direktivi.

Potpisi